

De geest is gewillig, maar het vlees is zwak¹

Enkele opmerkingen over de Nota van Uitgangspunten Omgevingsplan Buitengebied Borsele 2017.

Terecht wordt in de Nota van Uitgangspunten (NvU) de loftrompet gestoken over de unieke² waarden van het Borselse landelijk gebied. Niet voor niets is de Zak van Zuid-Beveland als deel van het Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland aangewezen. In het uitvoeringsprogramma van de provincie Zeeland worden de kernkwaliteiten nader uitgewerkt.³ Deze waarden dienen leidend te zijn in de NvU en vervolgens in het Omgevingsplan Borsele 2017.

Anders gezegd: het streven ontwikkelingen eenvoudiger mogelijk te maken mag niet voorop staan, maar wel: behoud en versterken van de grondwaarden door ontwikkeling. Meer loslaten en vertrouwen als uitgangpunt zijn, als het gaat om ruimtelijke ordening, een volstrekt verkeerde basis. Er is geen enkele reden te veronderstellen dat door het schenken van meer vertrouwen de huidige gebruikspraktijk in het buitengebied zal veranderen.

Agrarisch gebruik is de belangrijkste functie in het Borselse buitengebied. Boeren willen (steeds meer) produceren tegen zo laag mogelijke kosten en zo doelmatig mogelijk. Als er meer ruimte en flexibiliteit voor nieuwe ontwikkelingen wordt gegeven, is het hek van de dam. Boeren malen niet om kernwaarden, laat staan om kleine landschapselementen. Simpel gezegd: een boom staat in de weg en geeft schaduw, dus liefst weg ermee.

Er zijn in Borsele geen boeren die zich richten op wezenlijk agrarisch natuurbeheer (geen overhoeken, erfbeplanting en akkerranden zijnde). Projecten die erop gericht zijn dat in 2020 de zwanebloem weer volop bloeit en de veldleeuwerik weer tweekantert aan de hemel⁴, zijn er niet. Op zich begrijpelijk, gelet op het feit dat de grond beboeren steeds meer een industriële aangelegenheid is, waarin geen plaats is voor behoud van kernwaarden.

Neem de aantasting van de leefomgeving door agrarische activiteiten. Boeren hebben uit zichzelf nog nooit het gebruik van schadelijke bestrijdingsmiddelen beëindigd. Dat gebeurt stevast pas na een verbod van de overheid. De vervuiling van grond, water en lucht wordt alleen aangepakt dankzij Europese en schoorvoetende nationale regelgeving. Voor boeren (en ook andere grootschalige activiteiten in het buitengebied) zijn regels nodig.

Het is nu praktisch dat de bescherming van de ruimtelijke kwaliteit voortdurend conflicteert met de insteek ruimte te bieden aan ontwikkelingen. In het Omgevingsplan 2012-2018 van de provincie Zeeland wordt meer ruimte geboden voor afwegingen op gemeentelijke niveau. Inmiddels blijkt dat dit bepaald niet gunstig uitpakt, met als actueel voorbeeld de ontwikkelingen in de kustzone. De provincie onderzoekt nu of dit moet veranderen.

In de NvU wordt opgemerkt dat in plaats van faciliterend te zijn voor gewenste ontwikkelingen onder goede voorwaarden, de huidige regels te zeer gericht zijn op het voorkomen van ongewenste ontwikkelingen. Wat is daar mis mee? Wie de moeite neemt de ontwikkelingen in het Borselse buitengebied sinds het bestemmingsplan Borsels Buiten in 2007 van kracht is op een rij te zetten, constateert dat het landelijk gebied allerminst op slot zit.

Gevreesd moet worden dat een omgevingsplan met een flexibeler kader, zoals de NvU voorstaat, leidt tot grotere onduidelijkheden en tijdrovender procedures dan bij een bestemmingsplan met toetsbare en kwantitatieve regels. Er is niks op tegen om ontwikkelingen makkelijker en sneller te toetsen. Hoe duidelijker de uitgangspunten (ofwel: hoe minder afwijkingmogelijkheden), hoe vlotter besluitvorming kan verlopen.

Tot zover de ‘algemene beschouwing’. Vervolgens een aantal losse opmerkingen.

Een omgevingsplan kent geen einddatum. Er moeten periodiek momenten worden vastgelegd waarop het beleid geëvalueerd wordt en zonodig tussentijds bijgestuurd wordt.

In een kwetsbaar buitengebied als dat van Borsele is een ruime bandbreedte om ontwikkelingen mogelijk te maken, een onjuiste insteek.

Het betrekken van de omgeving door een initiatiefnemer is vragen om moeilijkheden en een vrijbrief voor oprekken van ontwikkelingen en het wekken van verwachtingen. Het bevoegd gezag is er niet voor niets. Informeren over een ontwikkeling is iets anders dan een omgeving raadplegen ofwel een (min of meer formele) toetsing van het draagvlak.

De vijf deelgebieden die in het bestemmingsplan Borsels Buiten staan dienen te worden overgenomen. Waarom alleen de oudlandkern bij Sinoutskerke (Ganzengebied) en het heggengebied bij Nisse voorzien van een beschermende regeling?

Een indeling in zes deelgebieden is fijnmaziger: Kraaijertpolders, Op- en aanwassen van Heinkenszand, Oudland van de Breede Watering bewesten Yerseke, de Zwakpolders en het Oudland van Hoedekenskerke, Baarland en Ellewoutsdijk.

Er is wel degelijk onderscheid tussen de herverkavelde oudlandpolders en de (kleinschaliger) nieuwanlandpolders als het gaat om voorwaarden voor nieuwe ontwikkelingen. Door de verkaveling zijn de oudlandpolders niet ineens omgevormd tot nieuwanlandpolders.

Voor intensievere vormen van agrarisch grondgebruik als veehouderijen en kassen mag geen (verdere) ontwikkelingsruimte worden geboden. Voor aquacultuur moeten strikte inpassingsregels gelden.

Het is ongewenst het college van Burgemeester en Wethouders de bevoegdheid te geven het omgevingsplan op onderdelen te wijzigen. Er hoort een volwaardig democratisch proces te worden doorlopen.

Noodzakelijke afwegingen en onderzoeken voor initiatieven vooruitschuiven naar het moment van aanvraag is ongewenst.

Uitbreiding van bestaande niet-agrarische bedrijfsactiviteiten moet niet eenvoudig mogelijk worden gemaakt, maar onder strikte voorwaarden. Verrommeling wordt anders in de hand gewerkt.

Van initiatieven hoort altijd een melding te gebeuren. Mensen horen te weten wat er in hun leefomgeving aan ontwikkelingen aan de hand is.

Grootschalige bedrijven met een verkeersaantrekkende werking passen niet in het buitengebied. Er moet paal en perk worden gesteld aan de omvorming van een boerenbedrijf tot een agrarische industrie. Dit geldt inzonderheid de mate van uitbreiding van bebouwing (denk aan TOP, Kesselaar, Crop en de uienverwerkende industrie in Reimerswaal).

Het is te gemakkelijk om te stellen dat een bewoner van het platteland naast de lusten ook de lasten maar moet accepteren. Het woon- en leefklimaat van omwonenden mag door ontwikkelingen niet worden aangetast. De opmerking *niet onevenredig* geeft al een ontsnappingsclausule bij voorbaat aan.

Het is tekenen voor de geest die de NvA ademt dat bij bestaande natuur- en landschapwaarden slechts een beperkt aantal ontwikkelingen verboden wordt, met ook nadrukkelijk de mogelijkheid om af te wijken.

Concentratie van agrarische bebouwing zonder vaste grenzen is zeer ongewenst. De mogelijkheden voor permanente teeltondersteunende voorzieningen dienen beperkt en nauwkeurig omschreven te zijn.

Over permanente bouwwerken dienen duidelijke regels (afmetingen, hoogte, landschappelijke inpassing) te worden opgenomen. Onder meer voor hagelnetten, boogkassen en regenkapten een dubbele beplanting. Dus geen enkele elzenhaag.

Eenmalige extra uitbreidingsruimte mag niet vanzelfsprekend zijn. Een nevenfunctie die vervolgfunctie wordt, mag niet automatisch eenmalig uitbreiden.

Kamperen bij de boer tot 25 eenheden is onwenselijk. Dit dient een kleinschalig gebeuren te blijven. Is dat economisch niet haalbaar, dan niet aan beginnen. Permanente standplaatsen op een minicamping zijn uit den boze.

Het gebruik van antihagelkanonnen is ongewenst en dient niet via het omgevingsplan te worden gelegaliseerd. Op zijn minst de rechterlijke procedure(s) afwachten.

Vraagtekens bij maximale overspanning agrarische bedrijfsgebouwen van 30 meter.

Ant, 081115.

1 Mattheüs 26:40-41

2 Uniek, enig, waarvan geen tweede bestaat

3 Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap Zuidwest Nederland, 2006

4 Portaal Natuur en Landschap, agrarisch natuurbeheer 2016

Vragen:

Is het advies van Buro Ruimte en Groen over hagelnetten meegenomen?

Is het rapport Toekomstgerichte landbouw in de Zak van Zuid-Beveland (bouwsteen voor Omgevingsplan Zeeland) bekend en meegenomen?

Het ingetekende bouwblok is in Borsels Buiten dwingend voorgeschreven na afkeuring door de provincie. Hoe wordt de duidelijkheid en rechtszekerheid voor de omgeving bij virtuele bouwblokken geregeld?